

بهره‌گیری علامه طباطبایی از یافته‌های مسلم علوم تجربی در تفسیر قرآن

علی شریفی معتقد است علامه طباطبایی قرآن را کتاب علم نمی‌داند، بلکه آن را کتاب هدایت معرفی می‌کند، علامه بر این باور بود که می‌توان از یافته‌های مسلم علوم تجربی طبق شرایطی برای تفسیر قرآن بهره گرفت.

علی شریفی معتقد است علامه طباطبایی قرآن را کتاب علم نمی‌داند، بلکه آن را کتاب هدایت معرفی می‌کند، علامه بر این باور بود که می‌توان از یافته‌های مسلم علوم تجربی طبق شرایطی برای تفسیر قرآن بهره گرفت. به گزارش خبرگزاری بین‌المللی قرآن (ایکنا)، نشست روش‌شناسی قرآنی علامه طباطبایی (با تاکید بر تفسیر المیزان) و تاثیر آن بر متفکران معاصر، ۳۰ فروردین‌ماه در سالن مطهری دانشگاه علامه طباطبایی برگزار شد.

علی شریفی عضو هیئت علمی دانشکده الهیات دانشگاه علامه طباطبایی گفت: همان‌طور که اطلاع‌رسانی شد موضوع سخنرانی امروز من درباره «روش‌شناسی تفسیر علمی در المیزان» است. منظور از تفسیر علمی استخدام علوم برای فهم بهتر قرآن است به عبارت دیگر از یافته‌های قطعی علمی بتوانیم برای فهم بهتر آیات بهره بگیریم.

وی در ادامه در خصوص شرایط خاص تفسیر علمی گفت: برای اینکه مفسر بتواند از قرآن تفسیر علمی ارائه بدهد باید انگیزه مناسب داشته باشد و به هدف اصلی قرآن توجه کند و از تاویل‌های نادرست پرهیز کند.

عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبایی افزود: علم از نظرگاه علامه چگونه تعریف می‌شود؟ به نظر علامه قرآن در آیات بسیاری علم و دانش را ستوده است و مردم را با بیان رسا به فراگیری آن و ترک جهل دعوت کرده است تاکید می‌کند که در علم‌آموزی وجود دارد در هیچیک از ادیان آسمانی وجود ندارد. علامه جدایی مطلق علم و دین را قبول نداشت و بر این باور بود که بین علم و دین رابطه تنگاتنگی وجود دارد.

علی شریفی در خصوص اعجاز علمی قرآن از نظر علامه گفت: از نظر علامه معجزه حادثه‌ای برخلاف حکم قانون و عقل نیست. معجزه، حادثه‌ای برخلاف جریان عادی طبیعت است. یکی از واقعیت‌های علم امروز این است که قرآن گوی سبقت را از همه پژوهش‌های علمی ربوده است و این همان معجزه قرآن است و در بحث‌های علمی، علامه معتقد بود این معجزه جریان دارد.

وی در ادامه گفت: علامه معتقد بود روش تفسیر علمی تطبیق است نه تفسیر. پیامبر اسلام (ص) و ائمه از روش تفسیر علمی استفاده نمی‌کردند؛ چرا معتقد به روش آیه به آیه بودند و در تفسیرهای دیگر مطالبی به قرآن اضافه می‌شود و لازمه تفسیر علمی قرآن نیاز قرآن به چیزی غیر از آن است.

شریفی ادامه داد: علامه در تفسیر المیزان از یافته‌های علوم جدید برای تفسیر آیات استفاده کرده است و همه اقسام تفسیر علمی را مردود نمی‌کند. علامه در تفسیر المیزان به علوم تجربی توجه ویژه داشتند به خصوص نظر بیگ‌بنگ که خلاصه آن این است با نگاه به اطرافمان، نشانه‌هایی می‌بینیم که حاکی از آن است که جهان در انبساط است و باید در گذشته کوچک‌تر و داغ‌تر بوده باشد. اگر از این موضوع، یک نتیجه‌گیری منطقی صورت دهیم به معنای آن است که تمام گیتی ممکن از یک تک نقطه آغاز شده است. در یک احتراق لحظه‌ای، زمان، فضا و ماده همگی با هم در یک گوی آتشی کیهانی به وجود آمده‌اند. خیلی تدریجی در طول ۱۳/۸۲ میلیارد سال، این ابر چگال داغ، متورم شده و سرد گردیده است و در نهایت متلاشی شده و کهکشان‌هایی که بر آسمان امروز ما نقطه‌گذاری شده‌اند به وجود آورده است.

وی اظهار کرد: علامه به صورت تلویحی نظر بیگ‌بنگ را تأیید می‌کند و در واقع علامه در تفسیر آیه ۷ سوره هود با نظر بیگ‌بنگ همسو می‌شود.

«وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَكَانَ عَرْشُهُ عَلَى الْمَاءِ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَلَئِنْ قُلْتُمْ إِنَّا لَنَعْلَمُ الْغُيُوبَ لَيَقُولَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُبِينٌ»

و اوست کسی که آسمان‌ها و زمین را در شش هنگام آفرید و عرش او بر آب بود تا شما را بیازماید که کدام یک نیکوکارترید و اگر بگویید شما پس از مرگ برانگیخته خواهید شد قطعاً کسانی که کافر شده‌اند خواهند گفت این [ادعا] جز سحری آشکار نیست (هود/۷)

شریفی در آخر گفت: علامه قرآن را کتاب علم نمی‌داند بلکه آن را کتاب هدایت معرفی می‌کند، ولی با اعجاز علمی قرآن موافق هست. به نظر وی تفسیر علمی به معنای تطبیق و تحمیل فرضیات نیست. علامه بر این باور بود که می‌توان از یافته‌های مسلم علوم تجربی طبق شرایطی برای تفسیر قرآن بهره گرفت.